

ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O OCHRANE PRED POŽIARMÍ A BEZPEČNOSTI A OCHRANE ZDRAVIA PRI PRÁCI

V súlade so zákonom NR SR č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov je študent pred odchodom na pedagogickú prax povinný absolvovať inštruktáž o ochrane pred požiarimi a bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci. Podpisom na prezenčnej listine je v zmysle platnej legislatívy poučeným študentom zo všetkou zodpovednosťou vo vzťahu k poskytnutým informáciám. **Po vstupe na pracovisko, kde bude vykonávať pedagogickú prax, požiadava o predloženie vnútorného poriadku pracoviska**, v ktorom sú stanovené základné požiadavky správania sa na pracovisku (napr. v súvislosti s vyhlásením požiarneho poplachu, s možnosťou fajčenia a pod.).

Ochrana pred požiarimi

Prenosné hasiace prístroje sú v objektoch rozmiestnené väčšinou po chodbách na viditeľnom voľne dostupnom mieste, zvyčajne po jednom hasiacom prístroji na každom podlaží. Poznáme tri základné druhy hasiacich prístrojov – práškové, vodné, snehové. Najviac sa však používajú práškové hasiace prístroje.

Náplň práškového hasiaceho prístroja má hmotnosť 0,5 – 10 kg. Je z veľmi jemného prášku s veľkosťou jedného zrnka 3 – 5 mikrónov. Zloženie elektricky nevodivého prášku je na báze kyslého uhličitanu sodného a rôznych prímiesí alebo fosforečnanu amónneho. Na rozvírenie prášku v nádržke prístroja sa používajú inertné plyny. Vzhľadom na veľkosť jednotlivých zrn prášku treba dávať pozor na škody ním spôsobené, pretože jeho odstraňovanie napr. z elektroniky je veľmi ťažké a z potravín prakticky nemožné.

Práškové hasiace prístroje sa využívajú hlavne v obytných a skladových budovách, v stavebníctve, v chemických prevádzkach, v poľnohospodárstve, strojných dielnach, garážach,

automobiloch, školách. Sú vhodné na použitie všade tam, kde je potrebný malý a skladný univerzálny hasiaci prístroj, umožňujúci rýchlu a efektívnu likvidáciu prípadného požiaru. Prístroj je veľmi účinný, neohrozuje obsluhu a pri hasení nevznikajú žiadne jedovaté splodiny.

Práškový hasiaci prístroj je vhodný na hasenie:

- prakticky všetkých pevných materiálov,
- kvapalných látok (riedidlá, pohonné hmoty, oleje),
- horiacich plynov (propán-bután), pričom nehrozí úraz elektrickým prúdom pri hasení horiacich obytných domov, v ktorých nebola odpojená elektrina,
- horľavých kvapalín - prášok pôsobí na samotný plameň, ktorý rýchlo likviduje,
- horľavých plynov - tak ako u kvapalín je plameň takmer okamžite zlikvidovaný,
- elektrických zariadení pod napätím do 110 kV a aj pre plasty horiace plameňom.

Práškový hasiaci prístroj je nevhodný na:

- hasenie pevných horľavých látok typu drevo, uhlie, textil – plameň síce rýchlo zlikviduje, no látka môže ďalej tlieť a môže sa znovu rozhorieť,
- hasenie horľavých kovov – môžu vznikať nebezpečné plyny,
- hasenie jemnej mechaniky a elektroniky.

Práškový hasiaci prístroj NESMIE byť použitý na:

- hasenie ľahkých horľavých a alkalických kovov,
- hasenie voľne uložených kusových, vláknitých a podobných materiálov – kvôli nebezpečenstvu požiaru a prípadného výbuchu,
- svojvoľné manipulovanie s hasiacim prístrojom, jeho spúšťanie mimo účelu hasenia požiaru.

Študentom je zakázané:

- vykonávať práce a činnosti, ktoré môžu viesť k vzniku požiaru,
- poškodzovať alebo používať protipožiarne zariadenia na iné účely ako sú určené,
- fajčiť mimo na to vyhradených miest (v objektoch UKF v Nitre je zakázané fajčiť v zmysle zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov).

Povinnosti študentov:

- dodržiavať záväzné normy, predpisy, príkazy, smernice a nariadenia,
- poznať rozmiestnenie prostriedkov požiarnej ochrany,

- bezodkladne oznámiť každý požiar v objekte a zistené nedostatky v oblasti ochrany pred požiarom na ohlasovni požiarov (vrátnici),
- poznať spôsob vyhlásenia požiarneho poplachu a privolania pomoci v prípade požiaru:
 - požiarne poplach sa vyhlasuje – volaním „Horí!“, spustením sirény, udieraním kladiva na nákovu,
- vykonať nevyhnutné opatrenia na záchranu ohrozených osôb,
- ak je to možné, uhasiť požiar dostupnými hasiacimi prostriedkami alebo vykonať opatrenia na zamedzenie jeho šírenia,
- ak nie je možné uhasiť požiar vlastnými silami, okamžite ohlásiť požiar na ohlasovňu požiarov (vrátnice, ktoré sú umiestnené pri vchode do budovy) a privolať pomoc ohlásením požiaru na tiesňové telefónne číslo ohlasovne požiaru hasičskej jednotky okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru (tel: 150 alebo 112),
 - pri ohlasovaní požiaru je potrebné nahlásiť tieto údaje:
 - miesto a názov ohrozeného objektu,
 - čo horí,
 - čas vzniku požiaru,
 - meno volajúceho a číslo telefónu, z ktorého sa volá - po ohlásení je potrebné počkať pri telefóne na spätné overenie údajov!
- poskytnúť hasičskej jednotke osobnú pomoc na výzvu veliteľa zásahu,
- zúčastniť sa na pokyn veliteľa zásahu (veliteľ určený okresným riaditeľstvom hasičského a záchranného zboru) likvidácie požiaru a riadiť sa pri tejto činnosti jeho pokynmi.

Poskytnutie prvej pomoci

Prvá pomoc je súhrn nevyhnutných úkonov vykonaných na záchranu života alebo na ochranu zdravia postihnutej osoby. Postup pri jej poskytovaní je nasledovný:

1. Prvú pomoc je potrebné poskytnúť pri každom poranení jednotlivca, pri hromadných úrazoch, pri otravách, pri náhlom zhoršení zdravotného stavu.
2. Každý zamestnanec alebo študent, ktorý je svedkom úrazu, je povinný postihnutému poskytnúť prvú pomoc.
3. Ostatní sú povinní poskytnúť ďalšiu nevyhnutnú pomoc až do zániku vzniknutého nebezpečenstva alebo do príchodu odbornej lekárskej pomoci.
4. Prvá pomoc musí byť poskytnutá s ohľadom na bezpečnosť postihnutého, jeho záchrancov a ostatných prítomných osôb, a to buď na mieste úrazu alebo na najbližšom mieste tak, aby

preprava postihnutého neznemožnila poskytovanie nevyhnutných úkonov prvej pomoci, ako je poskytovanie umelého dýchania, vonkajšia masáž srdca a pod.

5. Po príchode odbornej lekárskej pomoci je zamestnanec alebo študent povinný postihnutému poskytnúť ďalšiu pomoc podľa pokynov lekára.
6. Súbežne s poskytovaním prvej pomoci zabezpečí zamestnanec alebo študent ohlásenie úrazu.

Na poskytnutie prvej pomoci postihnutému je určený zdravotnícky materiál, ktorý je obsahom **lekárničiek**. Je potrebné vedieť, kde sú lekárničky umiestnené (na UKF v Nitre sú napr. na vrátniciach).

Použitie zdravotníckeho materiálu sa stručne zaznamená v knihe poskytnutia prvej pomoci, ktorá je súčasťou lekárničky. Záznam musí obsahovať tieto údaje:

- a) aké prostriedky, kedy a komu boli poskytnuté,
- b) na aký úraz boli tieto prostriedky poskytnuté,
- c) meno a podpis fyzickej osoby poskytujúcej pomoc.

Špecifickú **pozornosť je potrebné venovať úrazom**. Registrovaný školský úraz je úraz, ktorý je dôvodom neprítomnosti študenta v škole na základe stanoviska ošetrojúceho lekára trvajúcej viac ako tri dni alebo smrť študenta. Na UKF v Nitre sa spisuje záznam o registrovanom školskom úraze najneskôr do štyroch dní po oznámení vzniku registrovaného školského úrazu. Záznam o registrovanom školskom úraze spisuje pedagogický zamestnanec, ktorý vykonával dozor v čase vzniku úrazu v spolupráci s bezpečnostným technikom.

Registrovaným školským úrazom nie je úraz študenta, ktorý sa stal pri praktickom vyučovaní, odbornej praxi vykonávanej u fyzickej alebo právnickej osoby na základe dohody, brigády alebo inej činnosti. Takýto úraz sa považuje za registrovaný pracovný úraz.

Neregistrovaný školský úraz je úraz, ktorý je dôvodom neprítomnosti študenta v škole na základe stanoviska ošetrojúceho lekára trvajúcej menej ako štyri dni, poprípade ak aj nedôjde k neprítomnosti študenta v škole, ale dôjde k poškodeniu jeho zdravia úrazom.

Vyšetrením úrazu sa rozumie zistenie všetkých okolností a príčin vzniku úrazu, miesta úrazu, svedkov úrazu, zadokumentovania miesta úrazu, uvedenia mena a priezviska pedagogického zamestnanca, ktorý vykonával dozor v čase vzniku úrazu, poprípade mena a priezviska zamestnanca, ktorý dal študentovi pokyn na činnosť, ktorá viedla k vzniku úrazu.

Vznik úrazu je potrebné nahlásiť na UKF v Nitre na Referát bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a požiarnej ochrany osobne, telefonicky alebo e-mailom alebo v cvičnom školskom zariadení kompetentnej osobe (zvyčajne riaditeľovi).

Detailnejšie informácie o ochrane pred požiarom, bezpečnosti pri práci, civilnej ochrane alebo krízovom riadení je možné nájsť napr:

- v zákone č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarom a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- na <http://www.minv.sk/?hasicky-a-zachranny-zbor> (Hasičský a záchranný zbor SR),
- na <http://www.minv.sk/?linka-112-jednotne-europske-cislo-tiesnového-volania> (číslo jednotného európskeho tiesňového volania 112).

Najdôležitejšie čísla tiesňového volania	
Hasiči	150
Rýchla zdravotná pomoc	155
Polícia	158
Mestská polícia	159
Integrovaný záchranný systém	112

Všetky volania na tiesňové linky sú nahrávané, pri volaní sa zobrazuje telefónne číslo, z ktorého je hovor uskutočňovaný. Pri volaní je potrebné podávať informácie v nasledujúcej štruktúre a postupnosti:

- vaše meno a číslo telefónu, odkiaľ voláte (je to potrebné pre prípadné overenie hovoru alebo na získanie ďalších doplňujúcich informácií),
- popis udalosti – opíšte čo najpresnejšie, čo sa stalo (podľa typu udalosti sa na miesto vysielajú špeciálne techniky, prípadne sa udalosť oznamuje ostatným záchranným a bezpečnostným zložkám),
- miesto udalosti (je potrebné vedieť, kde konkrétne je pomoc potrebná, prípadne aj ďalšie dôležité informácie, napr. o prístupových cestách a pod.),
- potrebné je čo najpresnejšie odpovedať na kladené otázky, vždy ukončíte rozhovor ako druhý,
- všetky volania na tiesňové linky sú bezplatné.